

Mallorca, refugi nazi-feixista

Tutti i rossi fucilati, fucilatelo!, fucilatelo subito!" La descàrrega dels fusells sonava a qualsevol cuneta mallorquina. Normalment era a la matinada. Queien a terra un grup d'homes. Morts. Alguns només eren culpables de ser demòcrates. D'altres, ni això. "És igual, si són innocents aniran més prest al cel", solia contestar el que havia donat l'ordre d'afusellament.

Durant l'estiu-tardor-hivern del 1936, molts mallorquins aprengheren l'italià. Per ser més exactes, caldria dir que aprengheren només una paraula: *fucilati*. La paraula que tant agradava al sinistre Arconovaldo Bonacorsi, més conegut com a Comte Rossi, a pesar que ni es deia Rossi ni era comte ni res per l'estil. Va ser el primer gran feixista italià que trepitjà Mallorca. Llavors l'illa es trobava en el moment més intens de la guerra i les tropes republicanes de Bayo havien desembarcat prop de Manacor i Son Cervera.

L'historiador Josep Massot i Muntaner publicà el 1968 el llibre *Vida i miracles del con-*

Des del 1936 fins avui mateix, la presència de destacats feixistes italians i nazis alemanys ha estat constant a les Balears. Alguns d'ells són personatges prou significatius de la ultradreta europea.

de Rossi. El complet estudi de Massot mostra aquest personatge en tota la seva brutalitat. No fou una anècdota. Va ser un veritable cap de pont del feixisme italià a Balears. Actuà a Mallorca i a Eivissa. Es convertí en un dictador de les Balears feixistes, i va arribar a suplanter les autoritats franquistes locals. Organitzà els tristament famosos Dragones de la Muerte, que ompliren Mallorca de morts.

"El comte Rossi, l'italià alt i plantós, amb una barba roja característica, que arribà misteriosament a Mallorca a final del mes d'agost del 1936, és una de les figures més polèmiques de la polèmica guerra civil espanyola. Rodejat d'un halo de llegenda, que ell mateix s'esforçà per crear i per augmentar, fou un servidor eficaç dels obscurs interessos mediterranis de Mussolini", segons diu Massot i Muntaner en el pròleg del seu llibre citat anteriorment.

Els desitjos del Duce respecte a les Balears no han estat massa clars mai. Hi ha moltes hipòtesis. Fins i tot que existí una oferta de

ARXIU

Hitler i Mussolini passen revista a Venècia el 1934. Feixistes alemanys i italians s'exiliaren a Mallorca després de la II GM.

compra de les Illes, per part de Mussolini a Franco, per tal que quedassin incorporades a la Itàlia imperial feixista.

Quan el feixisme fou derrotat a Itàlia, i posteriorment, el nazisme a Alemanya, molts feixistes i nazis aconseguiren fugir de Nuremberg i de les represàlies dels vencedors de la Segona Guerra Mundial. D'aquests que fugiren, bona part passaren per l'Espanya de Franco. El dictador espanyol va ser generós donant refugi als seus companys ideològics, aleshores derrotats.

Entre els que escaparen de la justícia hi havia Otto Skorzeny, que durant la guerra arribà a tenir el grau de coronel de les famoses *Schutzstaefflen*, la policia política del partit nazi, més conegudes com les SS. El nazi va viure a Mallorca durant deu anys, entre 1965 i 1975, si bé no residia sempre a l'illa, ja que feia molts viatges a Madrid, ciutat on morí el mateix any que el seu col·lega Franco Bahamonte. Durant els mesos d'estiu sí que era fàcilment visible a la zona des Barcarets (Alcúdia), on encara hi ha gent que el recorda com "un gegant de dos metres, amb el rostre ple de cicatrius profundes, d'ulls blaus i el braç dret desconjuntat".

Skorzeny no va ser un oficial qualsevol. L'any 1943, quan el dictador italià Mussolini estava pres al Gran Sasso, un escamot especial de la Wehrmacht alliberà el Duce. Eren ordres directes d'Adolf Hitler. L'èxit de l'operació, d'alt risc militar, va ser total i anys després inspiraria la pel·lícula *El desafiò de las Águilas*. L'oficial que estava al comandament de l'escamot nazi era Otto Skorzeny, coronel de les terribles i bàrbares SS. L'acció d'alliberament de Mussolini li va valer ser condeco-

Otto Skorzeny. Aquest coronel de les SS, que suposadament va ajudar altres ex-companys nazis a fugir cap a Sud-amèrica, va viure a les Illes entre els anys 1965 i 1975.

rat amb la Creu de Ferro que el mateix Hitler li posà al pit. Presoner de les forces nord-americanes el 1944, Skorzeny aconseguí fugir el 1948. Es refugià a Madrid, des d'on participà activament en la xarxa nazi d'ajuda als companys per fugir cap a Llatinoamèrica. No se saben gaires més coses d'aquest alt oficial nazi des d'aleshores.

El 1989, l'ex-cap del Mossad (serveis secrets d'Israel), Iser Harel, revelà que alguns nazis, entre els quals Skorzeny, cooperaren durant anys amb aquesta organització en diversos serveis. A canvi, rebien seguretat que no serien perseguits una vegada lliures del seu peculiar servei a la pàtria dels jueus, el poble que amb tant d'odi es dedicaren a eliminar durant els anys de l'holocaust. Sembla que Skorzeny col·laborà amb el Mossad a principis dels seixanta. El 1963 quedà en llibertat. Dos anys més tard comprava un xalet a Alcúdia de Mallorca. Des d'aquell moment fins a la seva mort no se li coneix cap activitat política relacionada amb el seu passat nazi.

Emulant el seu antecessor comte Rossi, els feixistes italians aparegueren per Mallorca novament a mitjans de 1970. Un any abans, al desembre del 1969, havia esclatat una bomba al Banc Nacional de l'Agricultura, a la Piazza de la Fontana, a Milà. El resultat foren 16 cadàvers. L'atemptat va ser adjudicat a diversos membres de la ultradreta. La justícia italiana dictà ordres de crida i cerca contra membres de la Internacional Feixista. Començà aleshores una migració dels dirigents d'aquesta organització cap a l'estat espanyol. Primer residiren a Barcelona i posteriorment a Madrid —on muntaren el seu quarter general—, la Costa del Sol i finalment a les Balears. Stefano della Chiaie i Salvatore Francia, destacats dirigents de la Internacional Feixista, varen ser detectats a Madrid, des d'on organitzaven la fuga d'altres feixistes italians cap a diferents zones de l'estat espanyol.

El 1976 Gianni Nardi —que recentment ha estat notícia perquè se'l suposa enterrat a Mallorca tot i haver estat involucrat en un intent de colp d'estat a Itàlia, vegeu EL TEMPS, núm. 489— residia a Madrid, després de fugir de la justícia italiana, que l'acusava de l'assassinat d'un comissari. La seva germana Alba, que havia sortit d'Itàlia perquè tenia un judici pendent, residia aleshores a Mallorca en companyia del seu company, Antonio Maino, activista ultradretà italià. Maino havia viscut a Sant Miquel (Eivissa), des d'on passà a Mallorca. El juliol de 1976, Maino va ser trobat mort a Cala Figuera (Santanyí, Mallorca). Uns pescadors van trobar el cadàver a la mar. El mort portava posat l'equip de bus, però el cos no era complet, li mancava un braç i el cap. El succés va fer que Gianni Nardi es traslladàs a Mallorca. Llogà un

apartament a Cala Figuera, on va viure entre el juliol i el setembre de 1976, fins a la seva mort. Si és que és mort, perquè a Itàlia encara hi ha qui pensa que Nardi és viu: recentment, un magistrat italià ha expressat els seus dubtes sobre la versió oficial, que diu que Nardi és enterrat al cementiri de Campos. La suposada mort li sobrevingué en un accident de cotxe, escassament dos mesos després de la mort, també misteriosa, del seu cunyat Maino. Una curiositat: aquest feia de bus per Cala Figuera, cercant no se sap ben bé què; quan Nardi, després de la mort de Maino, anà a Mallorca, també començà a fer de bus per la mateixa cala.

Nardi estava diàriament en contacte telefònic amb Eivissa, la costa del Sol i Madrid. Parlava amb els també feixistes italians Stefano della Chiaie, Salvatore Francia i Elio Massagrande, entre altres. Massagrande, després de la mort de Nardi, va viatjar a Mallorca, recollí uns mapes marins amb els quals havia treballat Nardi i se'n tornà. Alba Nardi també deixà Mallorca per anar a Màlaga.

Quatre anys després, arribaren a Mallorca dos ultradretans italians: Federico Benvenuto i Francesco Torriglia. Tots dos pertanyien al Moviment Social Italià i havien participat en el fracassat colp d'estat que protagonitzà Valerio Borghese, el Príncep Negre. Benvenuto fins i tot complí condemna per aquests fets. Els dos altres es veieren implicats en una investigació de la policia sobre tràfic internacional d'armes que es feia des de Palma. Més concretament, les armes s'encarregaven des de la capital balear a través de l'empresa Samet. Aquesta companyia va ser constituïda per Francesco Torriglia Sbraccia i el seu cosí Francesco Lupi Torriglia. Samet tenia contactes amb l'empresa Adnan Corporation, amb seu a Nova York, i utilitzava el telex 69163 Vega E, que va ser sol·licitat a la delegació de Correus de Palma i que va tenir en propietat fins al 1984. Aquesta trama, que va aparèixer a la premsa mallorquina en aquells moments, ha estat confirmada a EL TEMPS per responsables policíacs de l'illa.

Durant la investigació, va sorgir la sospita que Adnan Corporation era una empresa d'Adnan Khassogui —el multimilionari establert a Marbella—, però aquesta dada no ha pogut ser demostrada. Sí que es va poder demostrar que la revista *Ground Defense International* va publicar un anunci en què s'oferia armament de tot tipus: rifles M-16 emprats per l'exèrcit dels EUA, AK-47 soviètics, tancs nord-americans com el Centurió, francesos com l'AMX-13 i l'AMX-30 o soviètics com el T-54, el T-55 i el T-62. Fins i tot s'oferien avions com el MIG soviètic o el Mirage francès. A Palma es rebien les comandes i a través del tèlex es passaven a No-

va York, a l'Adnan Corporation. El contacte entre les dues empreses, l'establiren Torriglia i un representant de l'Adnan. La trobada va tenir lloc a principis dels vuitanta a Londres. A Palma, l'empresa Samet tenia la seu al carrer de Cerdanya, 5, pràcticament al centre financer de la capital mallorquina.

Aquesta empresa deixà d'actuar el 1985, quan un dels socis fundadors, Francesco Torriglia, es va fugar amb els doblers de la societat i amb una dona casada, resident a Cala Vinyes (Calvià). Per aquelles dates, Torriglia havia regentat un pub a la mateixa zona on vivia ella, mentre que Benvenuto s'encarregava de regentar un restaurant a Cala Fornells, també a Calvià. Des que va desaparèixer de Mallorca no se n'ha sabut res més, de Torriglia. En canvi, el seu amic Benvenuto seguia amb el negoci del restaurant a finals del 1989.

Des del comte Rossi fins a Nardi i companyia, Mallorca sembla una destinació preferida pels més tenebrosos personatges de la ultradreta europea. **Pep Matas / Miquel Payeras**

Façana de l'edifici on hi tenia la seu l'empresa Samet, al número 5 del carrer de Cerdanya de Palma. A través de Samet els feixistes feien tràfic internacional d'armes.

